

מראי מקומות - סוכה

לה:

אינו נקרא כל שהוא, והדר קרינא בי'. וכ' החזון איש (או"ח קמז, ד) דמש"כ המבי"ט דאם צריך הסתכלות אינו פוסל, היינו דגם בקרוב צריך הסתכלות (ויש לעי' מה נקרא "בקרוב", שהרי כ' המבי"ט דמראיית עיניו עד ידו ואינו נראה אלא כשמסתכל בו, אי"ז חסרון בהדה, ולכאו' אי"ז קרוב כ"כ, וצ"ע).

ד. הא בכלה הא במקצתה

רש"י פי' דבמקצתה פסול, דמנומר הוא, משא"כ בנקלף כולה, כיון דהכל שוה, כשר. ותוס' הביא מר' חננאל להיפוך, דבמקצתה כשרה כמו בטריפות, דבטריפות אמרי' דאם נשתייר בה כסלע כשרה, דהדרא בריא. ולכאו' כוונתו דכן הוא המציאות באתרוג, דכיון דנשתייר חלק ממנו, יחזור בריא, וכ"כ הלבוש (או"ח תרמח), דאם נשאר ממנו כל שהוא, כשר, דע"י אותו כל שהוא חוזר לבריאותו. (ולכאו' ק"ק, בשלמא בטריפות, דכל הנדון הוא אם תחי' הבהמה או לא, שפיר י"ל דאם ע"י חלק קטן שלו שלא הוגלד יחזור הכל, ממילא אי"ז דבר שיטריף הבהמה, אבל באתרוג, לכאו' הפסול הוא משום הדה, ומה לי דלעתיד יחזור הדבר להידורו, אם עכשיו אינו מהודה, הרי פסול, וצ"ע.) ומה דס"ל להר"ח דבמקצתה אינו פסול משום מנומה, כ' הכפות תמרים דלא אמרי' מנומר אלא היכא שהוא בב' או ג' מקומות, אבל במקום א' לא אמרי' שהוא מנומה. ובאמת הק' על רש"י, איך פי' שהוא מנומה, הא רק במקום א' הוא. (ולכאו' רש"י אויל לשיטתו, דבדף יא: ביאר דהפסול בהדס כשענביו מרובים מעליו הוא משום שהוא מנומה, ואף דבגמ' מבואר דהם רק במקום א', וא"כ מוכח דס"ל דבמקום א' ג"כ נקרא מנומה, אבל אי"ז ק' על ר"ח, דיש לפרש הפסול דענביו מרובים מעליו באופנים אחרים, ע' בדברינו בדף ל"ג, וגם יש ספרים דגרסי אדרבה, דרק בב' או ג' מקומות פסול, ומשום מנומה.) וע"ע בטור (או"ח תרמח, ו) שכ' דיוצא דלדעת רש"י הרי הוא פסול החוזר להכשרו.

א. מפני שמכשירה

ופי' רש"י, ואסור לגרום טומאה לתרומה. משמע מדברי רש"י, דהאיסור הוא בעצם מה שהכשירה. ולכאו' תמוה, האם אסור ללוש קמח של תרומה לעשות עיסה. ובאמת כ"כ הרש"ש, דלפ"ז יהי' אסור ללוש קמח של תרומה. וכ' הערוך לנו דאין החשש שיכשיר לבד, אלא החשש הוא שיגע בו בידים טמאות. וכבר העיר בחי' ר' מאיר שמחה, הא הרמב"ם אינו מביא דין זה דיש איסור להכשיר תרומה, וכ' דדוקא באתרוג שייך החשש, שהרי אינו עומד לאכילה, וא"כ לא יחוש לטמאו, משא"כ בשאר תרומה, דעומד לאכילה, אין שייך חשש זה. וכ' לפרש כן דברי הגמ', דהחשש הוא שמכשירה ותטמא ויטלנו, ואז בודאי לא יצא (וצ"ע למה הי' צריך לפרש הגמ' כן, הא לכאו' בזה גופא דיהי' עלול לטמאו תסגי לאסור לכתחלה ליטלו).

ב. מפני שמכשירה

פי' רש"י, דכיון דמניחין הלולב במים, נמצא דהאתרוג יוכשר כשנוטלם ביחד. וכ' הכפות תמרים (לד: ד"ה אמר ר' אליעזר) דמכאן ראי' לשי' הריקאנטי (פ' אמוז) דצריך לסמוך הלולב והאתרוג עם שאר מינים [ודלא כמו שהביא הב"י באו"ח סי' תרנ"א דכ' דלא נתבאר דין זה בגמ' ופוסקים], דאם איתא דאי"צ לחברו, מה לנו לחוש שיטמא. אבל הפמ"ג (או"ח תרנא, מ"ז יד) כ' דכיון דדרך הוא להכשירם בכך, יש לחוש שישכח ויחברם, ואין מוכרח שצריך לחברם.

ג. ואפי' משהו נמי פסול

ע' בשו"ת מבי"ט (ג; מ"ט), שכ' דאינו נקרא כל שהוא אלא כשנראה לכל אדם, אבל היכא שאינם נראים לעין מחמת דקותם, וצריך להסתכל בהם הרבה כדי שיהי' נרגש בראי',